

Монографії та керівництва, що вийшли з лабораторії патологічної анатомії ДУ «ІОХ і ТТ ім. В.П. Філатова НАМН України»

Мальцев Е.В.

ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України» (Одеса, Україна)

Лабораторію патологічної анатомії було засновано у 1946 році В.В. Войно-Ясенецьким. Треба мовити, що за всі роки її існування у неї було лише два керівника – професори В.В. Войно-Ясенецький та В.В. Віт, а після смерті останнього її очолює кандидат медичних наук О.В. Артёмов. За 79 років існування цієї лабораторії з під пера її науковців постійно виходили не тільки статті, тези та інша подібна наукова продукція, за яку їм і сплачується заробітна платня, але також і зовсім інша. Така за яку не платять ніяких грошей. Зрозуміло, що мова йде саме про наукові праці, які вимагають найбільше часу, зусиль та витрат «енергії мозку» – монографій та керівництв (проще кажучи – книжок). Ось саме книжок з названої лабораторії вийшло 29, що, безумовно, є одним з найбільш високих показників серед усіх лабораторних та клінічних підрозділів інституту. Не маючи можливості перераховувати тут назви усіх цих наукових творів, прізвищ їх авторів, іншої анотаційної інформації, вони були нами лише згруповані, при можливості, по їх тематиці. Так, по чотири книжки були присвячені онкології та трансплантології. Катарактогенез, його механізми, шляхи лікування роздивлялися у трьох монографіях, а проблеми загальної патології – у двох. По одній книжці було написано по таким питанням як методологія наукової творчості в медицині, атлас очних хвороб, дитяча офтальмологія, увеїти, птеригіум, діабетична ретинопатія, гіпотермія в офтальмології та інші.

Але, на наш погляд, особливо треба зупинитися на двох виданнях. Це книги професора В.В. Віта. Перша з них «Строение зрительной системы человека», 2002, що користується великим попитом на усьому минулому просторі Радянського Союзу навіть зараз, хоча її автора вже два роки не є серед живих. В цій книзі великого формату, обсягом 656 сторінок, яку сам автор скромно від-

носить до навчальних посібників (це при цитованій літературі в 2455 назв та предметному покажчику на 28 сторінках!) викладені дані про будову повік і очної ямки, м'які тканини, судини, нерви, зовнішні м'язи ока, відношення орбіти до порожнини черепа. Роздивляється уся анатомічна та мікроскопічна будова ока, докладно розглянуто питання про функції окремих оболонок ока, їх кровопостачання та інервацію. Роздивляється зв'язок очного яблука з центральною нервовою системою, наводяться описи будови і функцій зорового шляху, значення у функціонуванні зорової системи черепно-мозкових нервів та обговорюються інші важливі питання офтальмології.

Друга його ж книга «Патология глаза, его придатков и орбиты», 2019, знову великого формату, нараховує 1866 сторінок (912 у першому томі та 954 – у другому). До того ж треба додати та підкреслити, що уся вона була створена особисто одним автором та надрукована ним за власний рахунок (як останнє зараз, на жаль, звичайно і прийнято). В ній детально викладено особливості клінічного прояву, макро- і мікроскопічної будови захворювань ока, його придатків і орбіти. Надані відомості відносно ультраструктури, імунологічного профілю, цито-генетичних і молекулярно-генетичних особливостей захворювань названих вище структур. Наведено дані з ембріології, анатомії та гістології. Детально описані не тільки поширені хвороби, а й усі види патологій, що рідко трапляються, у тому числі пов'язані із порушеннями генетичного апарату. Книга ілюстрована 667 фотомонтажами, що містять 2676 чорно-білих і кольорових фотографій. Кожний її розділ завершено численним списком літератури, так що загальна кількість, цитованих у цій книзі робіт, становить 8658 джерел.

Нарешті, треба мовити, що один з науковців лабораторії і автор ряду книг (О.В. Артьомов) з'явився співавтором у деяких розділах справжнього навчального посібника, який було надруковано в двох частинах у 2023 – 2024 роках. А це дозволяє констатувати, що загальна кількість книжок, що вийшли з під пера науковців лабораторії патологічної анатомії стало становити вже 30.

Books of pathologic anatomy laboratory in State institution “The Filatov institute of eye diseases and tissue therapy of NAMS of Ukraine”

Maltsev E.V.

Odesa, Ukraine

There are 30 books which have been written and published by scientific workers of the pathologic anatomy laboratory in State institution “ The Filatov institute of eye diseases and tissue therapy of NAMS of Ukraine”. One may think that this result is one of the best between departments the whole of institute in its history.

Клінічний випадок – аміодарон-асоційована оптиконейропатія

Марадь О.І., Смаль Т.М.

Львівський міський медичний центр «Мікрохірургія ока», відокремлений підрозділ «Лікарня Святого Луки» комунального некомерційного підприємства «Львівське територіальне медичне об'єднання», Багатопрофільна клінічна лікарня інтенсивних методів лікування та швидкої медичної допомоги (Львів, Україна)

Актуальність. Аміодарон - антиаритмічний препарат, який часто засосовується у кардіології. Довготривале використання та некоректно підібране дозування аміодарону можуть призводити до серйозних побічних ефектів з боку різних систем організму, зокрема зорової системи – аміодарон-асоційована оптиконейропатія. Оскільки частота розвитку серцево-судинних захворювань зростає, проблема виникнення аміодарон-асоційованої оптиконейропатії набуває особливої актуальності.

Мета. Оцінити клінічні прояви аміодарон-асоційованої оптиконейропатії та ефективність припинення прийому аміодарону і симптоматичного (проти набрякового, антиоксидантного та нейротрофічного) лікування набряку зорового нерва в лікуванні пацієнтів з аміодарон-асоційованою оптиконейропатією.

Матеріал і методи: Проаналізовано випадок двобічної аміодарон-асоційованої оптиконейропатії у пацієнтки, яка приймала аміодарон протягом тривалого періоду. Вивчено клінічну картину, результати комп'ютерної статичної периметрії, оптичної ко-